

LUONNOS

lin kuntastrategia 2018 – 2025

Kuntalaiskuulemiskierros

28.12.2017– 17.1.2018

Sisällys

1. Yhteinen suunta.....	3
2. Paikka kasvussa.....	4
3. lin arvot ja visio.....	5
4. li 2025	5
Läpileikkaavat teemat	5
4.1. Mahdollistava ja rohkea li	6
4.2. Viihtyisä koti	7
4.3. Vahva kunta.....	7
5. Toteutus.....	8

WOMMO

1. Yhteinen suunta

Kunta kehittyä, mikäli suunta on selvä ja kaikki tietävät oman tehtävänsä matkalla. Tätä yhteisen tahtotilan ilmaisua - tavoitteen ja sen saavuttamiseksi vaadittujen merkkipaalojen tavoittamista – nimitetään strategiaksi. Tavoitteiden tulee olla tarpeeksi korkealla, jotta ne haastavat ylittämään itsensä, ja toisaalta tarpeeksi käytännöllisiä, jotta ne on mahdollista saavuttaa. Tärkeintä on, että suunta on yhteisesti päätetty ja siihen sitoudutaan kaikilla tasoilla.

lissä kuntastrategia määrittää tulevaisuuden suunnan vuoteen 2025. Yhteistä tahtotilaa on rakennettu koko valtuuston voimin seminaareilla, joihin on kutsuttu mukaan toimijat yrittäjä- ja kyläyhdistyksistä, nuorisovaltuustosta, eläkeläisjärjestöistä, lin seurakunnasta ja työntekijäjärjestöistä. Seminaareja ovat vetäneet BDO:n asiantuntijat Anne Sormunen ja Matti Riekkö osana *HYVE 2018: Johtaminen tulevaisuuden kunnassa* -ohjelmaa.

Kuntastrategiatyötä on ohjannut ohjausryhmä, jonka jäseninä ovat kunnanvaltuuston puheenjohtaja Teijo Liedes, kunnanhallituksen puheenjohtaja Johannes Tuomela, kunnanvaltuutettu Tiina Vuononvirta, kunnanjohtaja Ari Alatossava ja sihteerinä Micropoliksen toimitusjohtaja Leena Vuotovesi.

Strategia asetetaan luonnoskierrokselle kuntalaisten ja sidosryhmien pureskeltavaksi. Luonnoskierros on tärkeä, jotta kaikki sitoutuvat yhteiseen suuntaan.

Yhdessä kohti tulevaisuuden litä.

Kuva: Tämän strategian rakenne.

2. Paikka kasvussa

Talvella 2018 eletään nousukautta. Pohjoinen Suomi on noussut muun maailman mukana kymmenvuotisesta taantumasta. Maailmantalouden kasvunäkymät ovat hyvät ja Suomen talous jatkaa nousuaan yhdessä maailman kanssa (Suomen pankki, Euro&Talous 2017). Yritysten liikevaihto kasvaa, kauppa käy, työllisyys vetää. Korot ovat matalalla. Eletään kasvun ja kulutuksen kautta. Oulun kaupunkiseutu on selvinnyt rakennemuutoksesta ja ICT-alojen työpaikkojen määrä ohittaa jo Nokian ajan tason. Seudun yritysten liikevaihto, palkkasumma ja henkilömäärä ovat kasvaneet. (Oulun seudun elinkeinokatsaus 2017) Seudulle on vahvasti kerääntynyt tietointensiivistä, korkean koulutuksen osaamista. Monenlaista tekijää on tarjolla, vaikka osaamisen ja työpaikkojen kohtaaminen vaatii aikaa. Asuinalueita kaavoitetaan ja kouluissa riittää lapsia.

Alueellisesti kasvun nähdään jatkuvan etenkin maaseutumaisilla alueilla kaupunkien ympärillä (OECD aluekatsaus 2015), mutta Oulun kaupunkiseudulla ympäryskuntien veto on hiipunut. Iin väestökasvu on muiden alueen ympäryskuntien tavoin ollut laskeva sitten vuoden 2015 (Kellokumpu 2016, Iin väestönkehityksen selvitys). On löydettävä uusia tapoja vastata muuttajien toiveisiin ja pidettävä huolta olemassa olevista kuntalaisista. Yritystenkin näkökulmasta työntekijöiden arvostama kotikunta on tärkeä peruste paikkakuntaan sitoutumisessa. Kunnan kehittäminen lähtee aidoista asioista: on tuotettava laadukkaita palveluja oikeisiin tarpeisiin ja mielellään etupainotteisesti.

Ii on tuoreeltaan palkittu Euroopan parhaasta ilmastotyöstä RegioStars Awardilla 2017. Määrätietoinen työ uusiutuvien energioiden ja resurssiviisauden eteen näkyy kunnan eri palveluissa. Ii on sitoutunut huimaan 80 %:n päästövähennykseen 2020 mennessä Euroopan etunenässä. Ii on profiloitunut ja kiinnostaa maailmalla. Tämän näkyvyyden kanavoiminen investoinneiksi ja mukaansa tempaavaksi kasvun auraksi on mahdollisuus, jota ei saa jättää käyttämättä. Ilmastotyön on joka tapauksessa perustuttava koko kunnan kattavaan aitoon sitoutumiseen kestävä kehityksen arvoihin. Onnistuessaan se luo yhteisöllisyyttä ja entistä parempaa elinympäristöä.

Maailman megatrendit vaikuttavat lissäkin. Digimurros on mukana kaikkialla alasta riippumatta (Sitra; megatrendit 2017), kaupungistuminen vahvistuu, jakamisen tavat muokkaavat arjen rakenteita, liikkuminen kasvaa ja eriarvoisuus lisääntyy. Suomessa keskustellaan myös tulevaisuuden kunnan roolista (Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä 2015; Suomalaisen yhteiskunnan suuri murros). Sote- ja maakuntauudistus tekee kunnista ns. kolmen k:n elinvoimatoimijoita keskittyen koulutukseen, kaavoitukseen ja kehittämiseen.

OECD:n aluekatsaus 2016 näkee mahdollisuuksia Pohjois-Pohjanmaalla etenkin sähköisissä palveluissa (e-teknologiat), alojen välisessä yhteistyössä älykkään erikoistumisen ympärillä, maaseudun saavutettavuudessa ja markkinoille pääsyssä sekä maaseudun uusissa liikkumisratkaisuisa. Kehittyvälle kunnalle luonteenomaista onkin ajan seuraaminen ja nopea reagointi maailman muutoksiin. Iin sijainti Oulun ja Kemin keskustien välissä, korkeakoulujen vaikutusalueella, lähellä Pohjois-Ruotsin kasvavia markkinoita ja osana kiinnostavaa arktista aluetta tulee hyödyntää kasvussa (Kellokumpu 2017, Iin yrityselvitys). Digiasteen nosto ja kaikkialle ulottuva saavutettavuus antavat Iille hyvän pohjan ponnistaa.

Kasvu ei koskaan jakaannu tasaisesti. Taloudellisen kasvun rinnalla kulkevat hiljaiset merkit demokratian ja työn tekemisen murroksesta sekä siitä, saavutetaanko kasvulla hyvinvointia (Sitra; megatrendit 2017). Iissäkin kuntaa haastavat rakennusten kosteusongelmat, syrjäytyminen ja eriarvoistuminen. Kaikille ei voi taata kaikkea, mutta on pyrittävä pitämään huolta kaikista. On tehtävä valintoja. Strategiatyö on nimenomaan valintoja. Laadukkaat peruspalvelut ovat kunnan kivijalka, jota vahvistetaan strategisilla valinnoilla siitä, mihin suuntaan kehittyvää kuntaa viedään.

Tähän maailman menoon ja ympäröivään tilanteeseen li vastaa tällä strategialla 2025.

3. lin arvot ja visio

lin kunnan pysyvät arvot ja visio ovat:

Luovuus ja idearikkaus

- Haemme ja rohkaisemme hyvien toimintatapojen löytämistä
- Tuemme luovuutta ja innostusta asioiden tekemiseen

Toisista huolehtiminen

- Rakennamme yhdessä viihtyvyyttä ja hyvinvointia
- Varmistamme asukkaiden turvallisen elämän koko elinkaaren ajaksi

Uudistuminen ja osaaminen

- Mahdollistamme tasapainoisen kehityksen
- Tuemme kekseliäisyyttä ja innovatiivisia palveluratkaisuja

Visio kertoo sen, minkälainen lin halutaan olevan. Strategiset päämäärät täsmentävät visiota. Ne ovat visiosta johdettuja pitkän aikavälin tavoitteita, joiden toteutumisella kuljetaan kohti visiota.

li on kasvava, viihtyisä ja elinvoimainen, luovasti uudistuva kunta – lissä on ideaa.

4. li 2025

Läpileikkaavat teemat

Kunnan kehityksessä on mukana kolme läpileikkaavaa teemaa. Ne ohjaavat arjen työtä kuten arvot kiinnittäen lin ympäröivään maailmaan omalla erikoistumisellaan.

Kestävä kehitys

li sitoutuu kestävään kehitykseen. Kunta toimii resurssiviisaasti paremman, puhtaamman ja eettisen yhteiskunnan nimissä. Paikalliset ratkaisut ja lähipalvelut tukevat aluetaloutta niin ruoan- kuin energiantuotannossakin. Hankinnoissa hyödynnetään paikallista osaamista. Rakentamista ohjaavat kestävät säännöt ja infra tukee kestävää arkea. Liikkuminen on vähäpäästöistä. Vedet puhtaita. Turha kulutus karsitaan ja materiaalien osalta tehostetaan kiertoja. Kaikki osallistuvat ilmastotalkoisiin. li toimii viisaasti.

Digitalisaatio

Palvelujen uudelleen järjestäminen digitalisaation avulla on osattu hyödyntää lissä. Kömpelöt ja aikaa vievät palvelurakenteet on muokattu yhteensopiviksi ja kuntalaisia laadukkaasti hyödyttäväiksi palvelupoluiksi. Erillisten ohjeiden ja lomakkeiden rinnalla lissä toimivat älykkäästi ohjautuvat digitaaliset palvelut. Sähköiset järjestelmät sujuvoittavat palvelua, mikä vähentää rutiinityötä, jolloin henkilöstöllä on

aikaa kuntalaisten kohtaamiseen. Kuntalaiset ja yritykset osaavat käyttää sähköisiä palveluita. Kattava digitaalisuus tarjoaa yrityksille liiketoimintamahdollisuuksia ja lille kilpailuetua. Valokuitua hyödynnetään tehokkaasti.

Elinkeinoelämä edellä

Li on tunnettu kasvun keskus. Liillä on vahva vetovoima, jota rakentavat avoin viestintä ja muutoksessa mukana oleva, luova ja kansainvälinen markkinointi. Elinkeinoelämän kehittäminen on mukana kaikessa päätöksenteossa ja menestyvät yritykset tukevat kunnan kasvua. Liihin on tervetullutta niin perinteisten kuin kehittyvienkin alojen yritystoiminta. Uusia kiertotalousratkaisuja, liikkumisen palveluja ja älykkästä erikoistumista hyödynnetään kunnan kaikilla osa-alueilla. Liiläiset yritykset ovat verkottuneet ja yritysilmapiiri kannustaa kestävään kasvuun. Liissä on reipas myyntiote yritys yhteistyössä.

4.1. Mahdollistava ja rohkea li

Liissä uskalletaan olla mukana muutoksessa. Li tarjoaa elinkeinoelämälle puitteet toimia kestävästi osana globaalia taloutta. Liissä on lupa kokeilla ja liiläiset yritykset ovat rohkeasti mukana kasvussa.

Tavoite: uusyrityksperustanta ja yritysten liikevaihdon kehitys kasvussa

Mittari: uusyrityksperustanta ja yritysten liikevaihto

Päämäärän saavuttamiseksi liin tulee varmistaa:

1. Nopeat yhteydet

Liissä liikenne- ja viestintäyhteydet ovat maan huippua. Valtatie neljä on kunnostettu ja lin rautatieasema on avattu lähiliikenteelle. Oulun kansainväliselle lentokentälle on nopea yhteys. Suorien linjojen joukkoliikenne ja jakamistalouden hyödyntäminen mahdollistavat laajan työssäkäynti- ja opiskelualueen liiläisille. Liikenneväylät ovat selkeitä, nopeita ja turvallisia mahdollistaen yhteydet etelään ja pohjoiseen Pohjois-Ruotsi huomioiden. Kestävä liikkuminen vaihtoehtoisten polttoaineiden tankkauspisteineen ja reippaasti käyttöönotetut uudet liikkumisen palvelumallit ovat liin kilpailuvaltti. Alueita yhdistävä älyliikenne nostaa elintasoja ja tarjoaa yrityksille uutta liiketoimintapotentiaalia. Valokuitu ja 5G ovat kaikkien kuntalaisten ja yritysten käytettävissä. Liiketoiminta kasvaa netin avulla. Työvoiman saatavuus on hyvä, koska yhteydet pelaavat monensuuntaisesti.

2. Rohkaiseva maankäyttö

Liissä kaavoitetaan reippaasti ja ennakoivasti. Maankäytön suunnittelu ja maanhankinta tukevat kasvavia asumisen ja palvelujen keskuksia. Liilaakson (ent. Rytiperä-Petinkankaan) alueelle on rakentunut monipuolinen kaupan, teollisuuden ja logistiikan keskus, joka hyötyy uuden nelostien liittymästä. Keskustan uudelleen rakentaminen on alkanut ja pysäyttää tarjonnallaan, sekä kiinnostavalla ja nykyaikaisella ilmeellään ohikulkuliikenteen käyttämään liiläisiä palveluita. Laajentuva päivittäistavarakauppa vastaa monipuolisesti kuluttajien tarpeisiin keskustassa. Ympäristö on siistiä ja kaunista.

4.2. Viihtyisä koti

lissä on hyvä elää. Kunta on kuntalaisia varten. Kaikista pidetään huolta – naapureista, ympäristöstä ja yhteisestä hyvästä. Viihtyisät puitteet ja monipuolinen tekemisen tarjonta innostavat aktiiviseen elämään. Kaikkia kannustetaan hyvän elämän polulla. Ii on onnellisten asukkaiden koti.

Tavoite: kuntalaisten kokemus hyvästä elämästä nouseva
positiivinen väestönkasvu

Mittari: kuntalaisbarometrin hyvän elämän arviointi
tulo- ja lähtömuuttotilasto

Päämäärän saavuttamiseksi Iiin tulee varmistaa:

1. Terve elämä

Iissä on monipuolisesti erilaista asuintarjontaa elämän kaikkiin vaiheisiin. Terveellinen elinympäristö kannustaa omaehtoiseen toimintaan koko kunnan kattavine pyöräilybaanoineen ja monipuolisine liikuntamahdollisuuksineen. Luonto on kaikkien saavutettavissa ja ympäristöarvot näkyvät taajamien siistityssä ilmeessä. Laajat vesistöalueet näkyvät kuntalaisten arjessa ranta-asumisen ja virkistäytymisen alueina. Raasakka – Vihkosaari – Vanha Hamina – Rantakestilä - Karhu -akselille avataan inspiroiva rantojen elämyskokonaisuus, joka tukee kuntalaisten viihtymistä. Jokisuisto on vetovoimainen vapaa-ajanviettoalue. Iin rannat tunnetaan valtakunnallisesti ja kaikki pääsevät niistä nauttimaan.

2. Meidän Ii

Yhdessä tekeminen on iiläinen elämäntapa. Yhteisölliset asuinalueet yhdistävät eri-ikäisiä ja eri elämänvaiheissa olevia kuntalaisia. Kyläkulttuuri kyläkouluineen-, yhdistyksineen ja -tupineen tuo esiin maalaismaisen elämän parhaat puolet. Vapaaehtoistoimintaa ja osallisuutta tuetaan. Jokaiselle iiläiselle löytyy oma harrastus. Lapsia ja nuoria kannustetaan koko kylän voimin ja kunnan kaikissa palveluissa poikkihallinnollisesti hyvän elämän kasvuun. Lapsille ja nuorille tarjotaan palveluja yli lakimääräisen. Kukaan ei jää yksin. Jokainen iiläinen tietää olevansa tärkeä.

4.3. Vahva kunta

Kuntakonsernissa on terve talous ja kunta seisoo vahvalla osaamisen perustalla.

Tavoite: talouden tasapaino ja sitoutunut henkilöstö

Mittari: ylijäämäinen tilinpäätös
parempi työyhteisö -kysely

Päämäärän saavuttamiseksi Iiin tulee varmistaa:

1. Kestävä konsernitalous

Talous, arvot ja strategia kulkevat Iissä käsi kädessä. Kunnan luottamushenkilöt ja henkilöstö sitoutuvat talouden, arvojen ja strategian kolmikantaan ja jokainen voi vaikuttaa talouden

hallintaan omalla työpanoksellaan. Omistajapolitiikka- ja ohjaus ovat kestäväällä pohjalla. Velkaantuminen on katkaistu ja investoinnit tukevat kasvua.

2. Osallistuvat kuntalaiset

Kuntalaiset saavuttavat kunnan palvelut. Kunnan toiminta on avointa ja päätöksenteko perustuu aitoon kuulemiseen. Kuntalaisten osallistumismahdollisuuksia kehitetään jatkuvasti vastaamaan nopeasti muuttuvan ympäristön edellytyksiä. Helposti käytettävät ja ennakoivat digipalvelut ovat yksinkertaistaneet kuntalaisten palveluja siten, että asiointi kunnan kanssa on helppoa, nopeaa ja miellyttävää. Kuntalaiset pääsevät itse suunnittelemaan palveluitansa.

3. Osaavat tekijät

Kuntaa johdetaan tiedolla. Henkilöstön ammattitaitoa ja osaamista kehitetään jatkuvasti. Jokainen on sitoutunut yhteisiin tavoitteisiin, joita kohti kuljetaan työyhteisöjen välisellä yhteistyöllä. Jokainen voi vaikuttaa omaan työhönsä ja kokea ylpeyttä siitä, että työ tuottaa laadukasta tulosta. Uuden henkilöstön perehdytys on selkeää ja kaikki toiminta perustuu avoimuudelle. Osaava henkilöstö tuottaa kustannustehokasta ja laadukasta työn tulosta.

5. Toteutus

Strategian toteutumisen tueksi määritellään kehittämissuunnitelmat, joita tarkastellaan strategian läpileikkaavien teemojen läpi. Näitä ovat esimerkiksi:

Lähijoukkoliikenne
Uusi lilaakso merkittäväksi kaupan, teollisuuden ja logistiikan keskuksiksi
Lasten ja nuorten ohjelma
Ikäihmisten ohjelma
Johtamis- ja hallintojärjestelmän uudistus

Työtä toteutetaan vuosittain käsiteltävien, valtuuston ohjauksessa olevien talousarvioiden pohjalta. Talousarviossa määritellään seuraavan vuoden toiminnalliset ja taloudelliset käytännön toimenpiteet, joilla kuljetaan kohti tässä strategiassa määriteltyjä päämääriä. Strategian toteutus on kuin polku, jonka reunat rakennetaan palvelukohtaisissa talousarvioissa. Se, millainen maisema polun varrella odottaa vuonna 2025 on kuvattu tässä strategiassa.

Strategian toteutumista arvioidaan tilinpäätöskäsittelyn yhteydessä ja kuntalaisbarometrissa. Tilinpäätösten ja talousarvioiden sanalliset palvelukohtaiset suunnitelmat rakennetaan vastaamaan tämän strategian tavoitteita.